

Opinia szczegółowa Rady Naukowej Instytutu Literatury Polskiej UW
na temat projektu Statutu Uniwersytetu Warszawskiego
i Ordynacji Wyborczej

W związku z negatywnym stanowiskiem Rady Naukowej ILP na temat projektu Statutu, ogłoszonego w dniu 16 kwietnia br., przedstawione niżej uwagi wyrażają opinię Rady na temat poszczególnych rozwiązań, lecz nie mogą być interpretowane jako głos w dyskusji zmierzającej do zaakceptowania przedłożonego projektu.

1. Rada Naukowa ILP wypowiada się przeciwko idei utworzenia kolegiów studiów (z wyjątkiem kolegium indywidualnych studiów międzydziedzinowych) i postuluje, aby zarządzanie kształceniem na studiach I i II stopnia odbywało się — jak do tej pory — na wydziałach. Ponieważ autorzy projektu nie przedstawili żadnego argumentu na rzecz powołania kolegiów studiów, nasuwa się wniosek, że jedyna zmiana będzie polegała na wzroście biurokracji, podniesieniu kosztów administracyjnych oraz zwiększeniu dystansu między studentem a organem podejmującym decyzje w jego sprawach. Wysoce niepokojącą luką w projekcie Statutu jest brak kryteriów kompetencyjnych wymaganych od dyrektora kolegium. Nie do zaakceptowania jest również rozwiązanie, postulowane w § 64, aby dyrektor kolegium prowadził dobór osób prowadzących zajęcia, abstrahując od doświadczenia wydziału wyspecjalizowanego w dydaktyce danego przedmiotu. W projekcie Statutu znamienne wydają się rozbudowane paragrafy 63–66, dotyczące aparatu zarządczego kolegium, przy całkowitym braku procedur praktycznego wcielania w życie jego decyzji. § 64 pkt 11, w świetle którego dyrektor kolegium „może w drodze porozumienia z właściwym dziekanem powierzyć właściwemu wydziałowi obsługę administracyjną kolegium, w tym obsługę administracyjną studentów”, może okazać się przepisem martwym, gdyż wydziały nie będą miały interesu w przyjmowaniu ciężaru obsługi administracyjnej studiów, w sprawie których nie będą mogły podejmować decyzji.
2. Sprzeciw Rady Naukowej ILP budzi także § 19 ust. 1 pkt 1, przewidujący możliwość powoływania jednostek w celu „wykonywania na rzecz jednostek organizujących studia usługowej działalności dydaktycznej”. W opinii Rady Naukowej ILP jednostki powoływane w tym trybie będą w oczywisty sposób dublowały kompetencje wydziałów, co przeczy wielokrotnie składanym deklaracjom, że nowy Statut ma zapobiegać nieuczciwej wewnątrzuniwersyteckiej konkurencji jednostek.
3. Rada Naukowa ILP wyraża przekonanie, że ze względu na wysoki potencjał naukowy oraz ambicję odgrywania czołowej roli wśród uniwersytetów Europy Środkowo-Wschodniej Uniwersytet Warszawski zasługuje na to, aby wśród kryteriów wymaganych od kandydata na Rektora znalazł się tytuł naukowy profesora (zamiast stopnia doktora habilitowanego, jak proponuje § 29 ust. 1 pkt 2 projektu).
4. W trosce o zachowanie fundamentalnej zasady kolegialności, bez której instytucja naukowa nie zasługuje na miano uniwersytetu, oraz popierając deklaracje projektu, dotyczące wolności akademickich i równego traktowania wszystkich członków wspólnoty uniwersyteckiej (§ 3), Rada Naukowa ILP popiera zapisy, które uzależniają działania Rektora od akceptacji (a nie tylko opinii) Senatu i zarazem stwierdza, że od akceptacji takiej powinny być ponadto uzależnione decyzje Rektora w następujących sprawach:

- a. Regulamin Organizacyjny Uniwersytetu oraz regulaminy jednostek organizacyjnych Uniwersytetu (§ 12);
 - b. powołanie i likwidacja jednostki organizacyjnej uniwersytetu (§ 14);
 - c. utworzenie rady dyscypliny oraz dołączenie dyscypliny do istniejącej rady (§ 47);
 - d. powołanie dyrektora kolegium studiów (§ 63), z zastrzeżeniem (wyrażonej wyżej) negatywnej opinii Rady Naukowej ILP na temat samej idei kolegiów studiów;
 - e. powoływanie dyrektora i rady dydaktycznej kolegium indywidualnych studiów międzydziedzinowych (§ 67);
 - f. powołanie federacji, zatwierdzenie jej statutu oraz jej rozwiązanie (§§ 69 i 72), a także powołanie szkoły doktorskiej w federacji (§ 73 ust. 2);
 - g. procedury dotyczące funkcjonowania komisji w konkursach o pracę, takie jak tryb powoływania komisji czy zasady przeprowadzania konkursów (w projekcie § 126), a także przepisy regulujące procedury awansowe (§ 107 ust. 11) i zasady zatrudniania pracowników (§ 112);
 - h. tworzenie kierunków studiów, zatwierdzanie ich programu, wyznaczanie jednostki prowadzącej studia, przekształcanie kierunku i jego likwidowanie (§ 143);
 - i. określanie kryteriów i trybu oceny okresowej (§ 127), z zastrzeżeniem kryteriów oceny osiągnięć naukowych, o których mowa niżej.
5. Za niedopuszczalne z punktu widzenia standardów naukowych Rada Naukowa ILP uważa rozwiązanie proponowane w § 52 ust. 1 pkt 1, zgodnie z którym Rektor miałby prawo powoływania 1/3 członków rady dyscypliny. Cały skład rady powinien być wyłaniany w drodze wyborów.
 6. W sytuacji sprzeczności między postanowieniami § 48 pkt 2 oraz § 127 ust. 5 Rada Naukowa ILP wyraża stanowisko, że kryteria oceny osiągnięć naukowych nauczycieli akademickich powinna formułować rada dyscypliny.
 7. Rada Naukowa ILP opowiada się za tym, aby w skład Senatu (§ 37 ust. 1) wchodziłoby obligatoryjnie dziekani.
 8. Indykacja dziekana na zebraniu wszystkich nauczycieli akademickich wydziału oraz przedstawicieli pracowników niebędących nauczycielami akademickimi powinna być dla Rektora wiążąca. Naruszenie tej zasady (proponowane w § 58) uważamy za rozwiązanie dysfunkcyjne z punktu widzenia elementarnych zasad zarządzania zespołem ludzkim, które będzie generowało konflikty między Rektorem i pracownikami.
 9. Wszyscy członkowie komisji powoływanych w celu podejmowania czynności w postępowaniu w sprawie o nadanie stopnia doktora powinni mieć co najmniej stopień doktora habilitowanego. Uchylenie tej zasady, dopuszczane w ostatnim ustępie § 53, godziłoby w standardy naukowe.
 10. W jednostce organizacyjnej Uniwersytetu powinny być dopuszczalne najwyżej dwa poziomy wewnętrznych jednostek organizacyjnych, a nie „tylko jeden” jak proponuje § 13 ust. 2 projektu. Wewnętrzna organizacja wydziałów nie ma charakteru dowolnego, lecz odzwierciedla sposób ustrukturyzowania badań naukowych i dydaktyki i dlatego nie powinna być spłaszczana.
 11. Z postanowień § 114 ust. 2 powinni być wyłączeni nauczyciele akademicy. Prowadzenie zajęć poza macierzystą jednostką powinno być przedmiotem umowy między kierownikami obu jednostek, a nie przedmiotem jednoosobowej decyzji Rektora.
 12. Warunkiem decydującym przy zatrudnieniu na stanowiskach adiunkta i profesora uczelni nie powinno być „doświadczenie międzynarodowe”, ani „uznany międzynarodowo dorobek naukowy” (zwłaszcza wobec niejasnego sformułowania tego kryterium w § 117

ust. 1 i § 119 ust. 1), ponieważ np. niektóre obszary badań polonistycznych nie są z natury rzeczy przedmiotem zainteresowania badaczy z innych krajów.

13. Wydziały powinny obowiązywać niższe (np. 35 osób) minimum nauczycieli akademickich zajmujących stanowisko profesora, profesora uczelni lub mających stopień naukowy doktora habilitowanego. W okresach przejściowych między przejściem na emeryturę jednych pracowników a uzyskaniem habilitacji przez nowe osoby proponowany w § 15 ust. 1, zbyt wysoki limit 40 osób może się okazać nieuzasadnioną przeszkodą formalną w zachowaniu ciągłości prawnej wydziału.
14. Zatrudnienie na stanowisku profesora osoby, która nie jest pracownikiem Uniwersytetu, powinno się dokonywać nie tylko po uzyskaniu pozytywnej opinii Senatu, ale też na wniosek dziekana właściwego wydziału (§ 115 ust. 3). Analogicznie konkurs na stanowisko nauczyciela akademickiego powinien odbywać się na wniosek dziekana (§ 126 ust. 1).
15. Rada Naukowa ILP zwraca uwagę na niespójność § 107 ust. 3 projektu Statutu (dotyczącego zatrudnienia na stanowisku asystenta w grupie pracowników dydaktycznych, na stanowisku adiunkta oraz na stanowisku profesora uczelni w grupie pracowników badawczo-dydaktycznych i badawczych) z kierunkiem wytyczonym przez § 119 ust. 1 Ustawy, która wymaga przeprowadzenia konkursu tylko przy pierwszym zatrudnieniu, nie zaś w procedurach awansowych.
16. W odniesieniu do Ordynacji Wyborczej Uniwersytetu Warszawskiego Rada Naukowa postuluje aby:
 - a. wniosek o odwołanie Rektora wymagał zgłoszenia przez co najmniej 1/3 statutowego składu Senatu (§ 47);
 - b. uchwałę o odwołaniu Rektora podejmowało Kolegium Elektorów większością co najmniej 2/3 głosów w obecności co najmniej 2/3 ogólnej liczby elektorów (§ 48).